

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกยางพารา
ระหว่างประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย
Revealed Comparative Advantage of Rubber Exports between
Thailand, Indonesia and Malaysia

สุรเกียรติ์ ปริชาตินนท์^{1*} กมลทิพย์ ใหม่ชุม² และอนุพงศ์ วงศ์ไชย³

สาขาการจัดการ คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์¹²
ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่³
145 หมู่ 15 ถนนสุรินทร์-ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 32000¹²

Surakiat Parichatnon^{1*} Kamonthip Maichum² and Anupong Wongchai³

Department of Management, Faculty of Management Technology, Rajamangala University of
Technology Isan Surin Campus¹²

Department of Agricultural Economy and Development, Faculty of Agriculture, Chiang Mai
University³

145 Moo. 15, Surin-Prasat Road, Nok Mueang, Mueang, Surin, Thailand, 32000¹²

Email : surakiat.parichatnon@gmail.com*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความได้เปรียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยเปรียบเทียบกับอินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Reveal Comparative Advantage: RCA) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลารายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – 2566 ผลการวิจัยพบว่าประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่มีศักยภาพความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกน้ำยางชั้น ยางแผ่นรมควัน และยางแท่ง เนื่องจากมีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ประเทศอินโดนีเซียมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันการส่งออกเฉพาะยางแผ่นรมควันและยางแท่งเท่านั้น ส่วนน้ำยางชั้นเห็นได้ว่าอินโดนีเซียมีความเสียเปรียบ เนื่องจากค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 จึงทำให้อินโดนีเซียอาจสูญเสียความสามารถในการแข่งขันการผลิตยางพาราในตลาดโลกต่อไป และประเทศมาเลเซียมีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ในการส่งออกน้ำยางชั้นและยางแท่ง ยกเว้นยางแผ่นรมควันมีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบและมีศักยภาพมากที่สุด จึงควรที่จะเร่งทำการผลิตน้ำยางชั้น ยางแผ่นรมควัน และยางแท่ง เพื่อส่งขายไปยังตลาดโลก นอกจากนี้รัฐบาลไทยควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการผลิตยางพาราภายในประเทศ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นและเป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับการส่งออกยางพาราของไทยในอนาคต

คำสำคัญ : การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ ไทย มาเลเซีย ยางพารา อินโดนีเซีย

Abstract

The study aimed to study the competitive advantage of rubber export in Thailand, Indonesia and Malaysia by using Revealed Comparative Advantage (RCA). Secondary data used were annual time-series data from 2009 to 2013. The results showed that Thailand is the only country that has the potential of comparative advantage in exporting latex, smoked rubber sheets and block rubber due to RCA index higher than 1. Indonesia has the potential and competitiveness in exporting only smoked rubber sheets and block rubber. For latex can be seen that Indonesia has a disadvantage because the RCA index is less than 1. Therefore, Indonesia may lose the ability to compete in the production of rubber in the world market. Malaysia has RCA index greater than 1 in exporting latex and block rubber except for smoked rubber sheets with RCA index less than 1. Therefore showing that Thailand has the greatest advantage and potential, thus, should accelerate the production of latex, smoked rubber sheets and block rubber for sale to the world market. Furthermore, the Thai government should focus on and support domestic rubber production in order to increase the competitiveness of other countries and to create sustainability for Thai rubber exports in the future.

Keywords : Comparative Analysis, Thailand, Malaysia, Para Rubber, Indonesia

บทนำ

การส่งออกมีความสำคัญอย่างมากในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศผู้ส่งออก ซึ่งรายได้เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ถูกนำมาใช้พัฒนาและบริหารจัดการประเทศ ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม และยังเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญสร้างรายได้ให้แก่ประเทศปีละหลายแสนล้านบาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

ในปี พ.ศ. 2556 อินโดนีเซียมีพื้นที่ปลูกยางมากที่สุดในภูมิภาคอาเซียน คือ 22.22 ล้านไร่ รองลงมาคือไทย และมาเลเซีย มีพื้นที่ปลูกยางพารา คือ 18.76 ล้านไร่ และ 6.67 ล้านไร่ ตามลำดับ (สุธี อินทรสกุล และคณะ, 2560) ในปัจจุบันพื้นที่ปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตยางพาราเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยไทยเป็นประเทศผู้ผลิตรายการอันดับหนึ่งของโลก มีปริมาณผลผลิตยางพารา 4.50 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.70 ของผลผลิตโลก รองลงมาคือ อินโดนีเซีย 3.23 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนการผลิต

ร้อยละ 26 และมาเลเซีย 0.70 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนการผลิตร้อยละ 5.5 ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560)

นอกจากนี้ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกยางพารามากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของโลก และมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยในปี พ.ศ. 2556 มีการส่งออกถึง 3,437,000 ตัน รองลงมาคือ อินโดนีเซีย 2,703,000 ตัน และมาเลเซีย 847,000 ตัน (สถาบันวิจัยยาง, 2560) โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ตลาดจีน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50 ของมูลค่าการส่งออกยางพารารวม รองลงมาคือ ตลาดมาเลเซีย ร้อยละ 13 ตลาดญี่ปุ่น ร้อยละ 8 และตลาดเกาหลีใต้ ร้อยละ 5 ตามลำดับ (วาริรัตน์ เพชรสีช่วง, 2559) ดังนั้นเห็นได้ว่าไทยเป็นผู้นำที่สำคัญในการส่งออกยางพารา แต่ไทยมีคู่แข่งที่สำคัญได้แก่ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ซึ่งมีส่วนแบ่งปริมาณส่งออกรองลงมาที่ร้อยละ 17.6 และร้อยละ 7.1 ตามลำดับ (International trade center, 2016) อย่างไรก็ตามในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศผู้ผลิตยางพาราต้องเผชิญกับแรงกดดันจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่สะดุดตัวลง ทำให้ความต้องการในการใช้ยางพาราลดต่ำกว่าปริมาณผลผลิต และประเทศผู้นำเข้ายางพาราหลักชะลอการซื้อยาง จึงส่งผลกระทบต่อให้ราคายางพารามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง (ภัทรพงศ์ วงศ์สุวรรณ และคณะ, 2561) จากระดับราคาเฉลี่ยสูงสุดที่ 190.3 บาทต่อกิโลกรัม ในปัจจุบันเหลือราคาเฉลี่ยเพียง 43-46 บาทต่อกิโลกรัม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2561) ส่งผลให้ประสบปัญหาคือ รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของเกษตรกรในประเทศผู้ผลิตยางพารา นอกจากนี้จากราคาที่ตกต่ำยังส่งผลให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ ทดแทน จึงทำให้แนวโน้มของพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกยางพารามีปริมาณที่ลดลงตามลำดับจากปัญหาต่าง ๆ นี้ทำให้รัฐบาลของประเทศผู้ผลิตยางพารายามหาแนวทางต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรและผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมยางพาราในประเทศของตน มีความสามารถในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ดังนั้นการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกยางพาราระหว่างไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและควรทำการศึกษาอย่างยิ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกยางพาราของไทยให้กับภาครัฐและภาคเอกชนให้ดีขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความได้เปรียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทย เปรียบเทียบกับอินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA)

บททวนวรรณกรรม

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำมาทบทวนในส่วนนี้ มีดังนี้

1. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)

David Ricardo (1817) ได้เสนอทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และเป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายสาเหตุของธุรกิจการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบัน โดยอธิบายว่าประเทศที่มีประสิทธิภาพในการผลิตและส่งออก ควรเลือกผลิตและส่งออกสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยสมบูรณ์มากที่สุด ส่วนประเทศที่ด้อยประสิทธิภาพควรผลิตและส่งออก เฉพาะสินค้าที่ตนมีความเสียเปรียบโดยสมบูรณ์น้อยที่สุด ซึ่งถือได้ว่าสินค้านี้เป็นสินค้าที่ผลิตด้วยความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

1.2 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA)

ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ ถูกคิดค้นโดย Bela Balassa ในปี ค.ศ. 1965 ซึ่งดัชนีนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการค้าที่สำคัญคือ ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ดังนั้น Bela Balassa (1965) อธิบายว่าในการพิจารณาศักยภาพการแข่งขันของสินค้าในแต่ละชนิดของประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยการเปรียบเทียบกับศักยภาพของตลาดโลกในสินค้าชนิดเดียวกัน โดยมีการวัดจากสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกสินค้าแต่ละชนิดต่อมูลค่าการส่งออกรวมของทั้งประเทศ เปรียบเทียบกับสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกสินค้าของโลกต่อมูลค่าการส่งออกรวมของตลาดโลก ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าสินค้าใดที่ประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตและส่งออกสินค้า ประเทศนั้นจะดำเนินการผลิตและส่งออกสินค้านั้น และจะนำเข้าสินค้าที่ตนไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่สำคัญ สามารถสรุปได้ ดังนี้

อุดมศรี ขวานิสากุล (2544) ศึกษาศักยภาพการส่งออกยางธรรมชาติ โดยการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2535 ไทยมีแนวโน้มในการส่งออกน้ำยางข้นเพิ่มขึ้น ในขณะที่ทั้งอินโดนีเซียและมาเลเซียมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่วนการส่งออกยางแผ่นรมควันพบว่าทั้งสามประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และสำหรับการส่งออกยางแท่งพบว่าทั้งอินโดนีเซียและมาเลเซียมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ยกเว้นไทยที่ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางแท่ง

สุนิสา สังข์ทอง และคณะ (2555) ศึกษาศักยภาพการส่งออกยางพาราของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2552 ผลการศึกษาทำให้เห็นว่าไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราไปยังตลาดโลกมากที่สุด เนื่องจากไทยมีการผลิตและส่งออกยางพารามากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของโลก จึงทำให้ไทยมีความได้เปรียบกว่าประเทศอื่น ๆ รองลงมาคือ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ตามลำดับ

พิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (2557) ศึกษาการวิเคราะห์เปรียบเทียบจุดอ่อน จุดแข็งของประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ ผลการศึกษาพบว่า ค่า RCA ของการส่งออกยางพาราทั้งสามประเทศมีค่ามากกว่า 1 โดยไทยมีค่า RCA เฉลี่ย 33.722 อินโดนีเซีย

27.097 และมาเลเซีย 8.471 ตามลำดับ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าไทยมีศักยภาพในการส่งออกยางพาราไปยังตลาดโลกมากที่สุด

ชนกนันท์ ทองขาว (2559) ศึกษาความสามารถในการส่งออกยางพาราของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ คือประเทศอินโดนีเซีย ผลการศึกษาพบว่าทั้งไทยและอินโดนีเซียมีค่า RCA มากกว่า 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไทยและอินโดนีเซียต่างก็มีศักยภาพในการส่งออกยางพาราสู่ตลาดจีน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยทำการศึกษาศักยภาพการส่งออกยางพาราของไทย โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งชั้นหลัก ได้แก่ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – 2556 ประกอบด้วยข้อมูลมูลค่าการส่งออกสินค้ายางพารา มูลค่าการส่งออกน้ำมันยางชั้น มูลค่าการส่งออกยางแผ่นรมควัน และมูลค่าการส่งออกยางแท่ง โดยใช้ข้อมูลจากสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ ได้แก่ United Nations Commodity Trade Statistics Database สถาบันวิจัยยาง สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ รวมทั้งข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย และบทความวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานของทั้งภาครัฐและเอกชน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้วิเคราะห์ด้วยดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – 2556 รวมระยะเวลาทั้งหมด 5 ปี แล้วนำมาพิจารณาความสามารถในการแข่งขัน โดยการพิจารณาค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ โดยเปรียบเทียบกับประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญ จะแสดงการแข่งขันการส่งออกยางพาราโดยใช้สูตรดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของ Balassa (1965)

$$RCA = \frac{X_{ik} / X_i}{X_{wk} / X_w}$$

โดยที่ RCA หมายถึง ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i

X_{ik} หมายถึง ปริมาณหรือมูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i

X_i หมายถึง ปริมาณหรือมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ i

X_{wk} หมายถึง ปริมาณหรือมูลค่าการส่งออกสินค้า k โดยรวมของโลก

X_w หมายถึง ปริมาณหรือมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดโดยรวมของโลก

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดชั้นความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) คือ

- ค่า $RCA > 1$ หมายความว่า ประเทศ i อยู่ในฐานะที่ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า k
- ค่า $RCA < 1$ หมายความว่า ประเทศ i อยู่ในฐานะที่เสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า k
- ค่า $RCA = 1$ หมายความว่า ประเทศ i อยู่ในฐานะที่ไม่ได้เปรียบและไม่เสียเปรียบในการส่งออกสินค้า k

ค่าดัชนี RCA นี้จะแสดงให้เห็นภาพของการส่งออกอย่างพาราของประเทศไทย และทราบถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงขีดความสามารถในการแข่งขันส่งออกของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งว่ามีความได้เปรียบหรือสูญเสียความได้เปรียบ

ดังนั้นตารางข้อมูลที่ใช้แสดงในการอ้างอิงค่า RCA โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1 ถึงตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกสินค้าพาราทั้งหมดของทั่วโลก ประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ในระหว่างปี พ.ศ. 2552 -2556

หน่วย: พันล้านบาท

ปี	ทั่วโลก	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2552	13,746.56	152.50	116.51	157.19
2553	16,308.00	195.31	157.78	198.79
2554	17,214.94	228.82	203.50	226.99
2555	17,398.10	299.54	190.00	227.50
2556	17,939.30	228.52	182.55	228.31
เฉลี่ย	16,521.38	220.94	170.06	207.75

ที่มา : United Nations Commodity Trade Statistics Database (a), 2014

ตารางที่ 2 มูลค่าการส่งออกน้ำยางชั้นของทั่วโลก ประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ในระหว่างปี พ.ศ. 2552 - 2556

หน่วย: พันล้านบาท

ปี	ทั่วโลก	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2552	1,487.68	1,195.01	10.20	83.31
2553	2,437.71	1,881.94	31.19	168.47
2554	3,391.72	2,541.46	27.21	203.54
2555	2,688.50	1,990.90	15.99	128.05

ตารางที่ 2 มูลค่าการส่งออกนํ้ายางชั้นของทั่วโลก ประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ในระหว่างปี พ.ศ. 2552 – 2556 (ต่อ)

หน่วย: พันล้านบาท

ปี	ทั่วโลก	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2556	2,469.86	1,779.87	9.30	107.60
เฉลี่ย	2,495.09	1,877.83	18.77	138.19

ที่มา : United Nations Commodity Trade Statistics Database (b), 2014

ตารางที่ 3 มูลค่าการส่งออกยางแผ่นรมควันของทั่วโลก ประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ในระหว่างปี พ.ศ. 2552 – 2556

หน่วย: พันล้านบาท

ปี	ทั่วโลก	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2552	1,501.57	1,268.01	126.44	2.48
2553	2,832.19	2,309.90	192.55	35.56
2554	5,034.31	4,291.25	319.00	14.15
2555	2,935.16	2,231.71	218.65	22.25
2556	2,848.70	2,278.08	190.75	30.75
เฉลี่ย	3,030.38	2,475.79	209.478	21.04

ที่มา : United Nations Commodity Trade Statistics Database (c), 2014

ตารางที่ 4 มูลค่าการส่งออกยางแท่งของทั่วโลก ประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ในระหว่างปี พ.ศ. 2552 – 2556

หน่วย: พันล้านบาท

ปี	ทั่วโลก	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2552	6,683.91	1,476.28	3,104.65	1,175.15
2553	15,155.25	3,066.44	7,102.86	2,647.36
2554	24,070.04	5,696.20	11,416.10	4,110.11
2555	27,778.56	4,204.53	7,626.72	2,382.67
2556	18,966.02	3,919.27	6,706.86	2,067.70
เฉลี่ย	18,530.75	3,672.54	7,191.43	2,476.60

ที่มา : United Nations Commodity Trade Statistics Database (d), 2014

ผลการวิจัย

ในการศึกษาศักยภาพการส่งออกยางพาราของไทย โดยใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในการวิเคราะห์ความได้เปรียบในการส่งออกยางพาราไปยังตลาดโลกของไทย และประเทศส่งออกรายอื่น ๆ ได้แก่ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยการวิเคราะห์จะประกอบด้วยการเปรียบเทียบยางพาราแต่ละชนิด ได้แก่ ยางน้ำข้น ยางแผ่นรมควัน และยางแท่ง และใช้การวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – 2556 ดังนั้นความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของน้ำยางข้น โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่า RCA ของการส่งออกน้ำยางข้นจากประเทศไทย อินโดนีเซียและมาเลเซีย ไปยังตลาดโลก ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2556

ปี	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2552	72.41	0.81	4.90
2553	64.46	1.32	5.67
2554	56.37	0.68	4.55
2555	43.01	0.54	3.64
2556	56.57	0.37	3.42
เฉลี่ย	58.56	0.68	4.43

ที่มา : จากการคำนวณของคณะผู้วิจัย

ผลการคำนวณค่า RCA ของการส่งออกน้ำยางข้นของประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ดังตารางที่ 5 พบว่าไทยมีศักยภาพในการส่งออกน้ำยางข้นมากที่สุด รองลงมาคือมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ตามลำดับ

พิจารณาค่า RCA ของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – 2556 เท่ากับ 72.41, 64.46, 56.37, 43.01 และ 56.57 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าไทยมีค่า RCA มากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าไทยมีศักยภาพความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกน้ำยางข้น อย่างไรก็ตามหากพิจารณาแนวโน้มความได้เปรียบพบว่าไทยมีแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ลดลงเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ปี ยกเว้นในปี พ.ศ. 2556 เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2555 ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมือง และนอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2554 ไทยประสบปัญหาอุทกภัยครั้งรุนแรงที่สุด ตั้งแต่ช่วงต้นปีจนถึงปลายปี และมีพื้นที่ประสบภัยกระจายตัวอยู่ในทุกภาคของประเทศ จึงส่งผลกระทบต่อการผลิตและส่งออกยางพาราของไทย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556)

ส่วนการพิจารณาค่า RCA ของประเทศมาเลเซีย พบว่าค่า RCA มีค่ามากกว่า 1 คือ 4.90, 5.67, 4.55, 3.64 และ 3.42 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาเลเซียมีศักยภาพความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกน้ำยางข้น แต่ยังคงมีความสามารถในการส่งออกน้ำยางข้นน้อยกว่าประเทศไทยมากนัก

สุดท้ายคือประเทศอินโดนีเซีย มีค่า RCA เท่ากับ 0.81, 1.32, 0.68, 0.54 และ 0.37 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าค่า RCA มีค่าน้อยกว่า 1 ยกเว้นในปี พ.ศ. 2553 ที่มีค่า RCA มากกว่า 1 แต่ก็อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก หากเปรียบเทียบกับประเทศไทยและมาเลเซีย ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าอินโดนีเซียไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และมีความสามารถในการส่งออกนํ้ายางชั้นอยู่ในแนวโน้มที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง และตารางที่ 6 แสดงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของยางแผ่นรมควัน ดังนี้

ตารางที่ 6 ค่า RCA ของการส่งออกยางแผ่นรมควันจากประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ไปยังตลาดโลกในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2556

ปี	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2552	76.12	9.93	0.14
2553	68.10	7.03	1.03
2554	64.13	5.36	0.21
2555	44.16	6.82	0.47
2556	62.77	6.58	0.84
เฉลี่ย	63.05	7.14	0.53

ที่มา : จากการคำนวณของคณะผู้วิจัย

ผลการคำนวณค่า RCA ของการส่งออกยางแผ่นรมควันของประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ดังตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2556 ประเทศไทยมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันการส่งออกยางแผ่นรมควันไปยังตลาดโลกมากเป็นอันดับ 1 โดยมีค่า RCA มากกว่า 1 คือ 76.12, 68.10, 64.13, 44.16 และ 62.77 ตามลำดับ ส่วนประเทศอินโดนีเซียมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันการส่งออกยางแผ่นรมควันเป็นอันดับ 2 รองจากประเทศไทย และมีค่า RCA มากกว่า 1 คือ 9.93, 7.03, 5.36, 6.82 และ 6.58 ตามลำดับ และประเทศมาเลเซียมีค่า RCA เท่ากับ 0.14, 1.03, 0.21, 0.47 และ 0.84 ตามลำดับ จากผลการคำนวณพบว่าค่า RCA มีค่าน้อยกว่า 1 ยกเว้นในปี พ.ศ. 2553 ที่มีค่า RCA มากกว่า 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาเลเซียไม่มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันการส่งออกยางแผ่นรมควันไปยังตลาดโลกเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยและอินโดนีเซีย

ค่า RCA ของทั้ง 3 ประเทศคือ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย เริ่มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก แต่อย่างไรก็ตามค่า RCA เฉลี่ยของไทยก็ยังคงมีค่ามากที่สุด

ประเทศไทยส่วนใหญ่ส่งออกนํ้ายางชั้น และยางแผ่นรมควันเป็นหลัก ซึ่งตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย คือ ตลาดประเทศญี่ปุ่น และตลาดประเทศจีน ทั้งสองประเทศนี้เป็นประเทศอุตสาหกรรมหลักในการผลิตรถยนต์ ถังมือยาง และถุงยางอนามัย (รุ่งระวี วีระเวสส์, 2561; สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง และสมยศ อวเกียรติ, 2558) ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยวัตถุดิบที่มีคุณภาพ จึงส่งผลให้นํ้ายางชั้น และ

ยางแผ่นรมควันของไทยเป็นที่ยอมรับ เนื่องจากน้ำยางชั้น และยางแผ่นรมควันของไทยมีคุณภาพ มีความยืดหยุ่นสูง และมีราคาที่เหมาะสม จึงทำให้ไทยมีความสามารถในการแข่งขันมาก และมีแนวโน้มในการครองตลาดมากขึ้น และตารางที่ 7 แสดงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของยางแท่ง ดังนี้

ตารางที่ 7 ค่า RCA ของการส่งออกยางแท่งจากประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ไปยังตลาดโลก ในช่วงปี 2552 – 2556

ปี	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
2552	19.91	54.80	15.38
2553	16.89	48.44	14.33
2554	17.80	40.12	12.95
2555	8.79	25.14	6.56
2556	16.22	34.75	8.56
เฉลี่ย	15.92	40.65	11.55

ที่มา : จากการคำนวณของคณะผู้วิจัย

ผลการคำนวณค่า RCA ของการส่งออกยางแท่งของประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ดังตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2556 ประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันการส่งออกยางแท่งมากที่สุดคือ ประเทศอินโดนีเซีย โดยมีค่า RCA เท่ากับ 54.80, 48.44, 40.12, 25.14 และ 34.75 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าอินโดนีเซียมีค่า RCA มากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าอินโดนีเซียมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันการส่งออกยางแท่งไปยังตลาดโลกมากเป็นอันดับ 1 และประเทศที่ส่งออกยางแท่งรองลงมาคือ ประเทศไทยและมาเลเซีย ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งสองประเทศมีค่า RCA ของการส่งออกยางแท่งใกล้เคียงกัน แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าประเทศมาเลเซียมีค่า RCA ลดลงเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 มีค่า RCA เท่ากับ 15.38 จนถึงปี พ.ศ. 2556 มีค่า RCA ลดลงมาเป็น 8.56 เนื่องจากมาเลเซียได้หันมาเป็นผู้ผลิตยางพาราแทนการส่งออกวัตถุดิบ (Kawano Motoko, 2019) จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ค่า RCA ของการส่งออกยางแท่งของมาเลเซียลดลงเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ปี

อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของมูลค่าการส่งออกยางพาราของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญคือ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – 2556

ผลการคำนวณหาค่าดัชนี RCA ของทั้งไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย พบว่าการส่งออกน้ำยางชั้นทั้งประเทศไทยและมาเลเซียมีศักยภาพในการส่งออกน้ำยางชั้นไปยังตลาดโลก เนื่องจากมีค่าดัชนี RCA มากกว่า

1 ตลอดทุกช่วงปี ถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มในการส่งออกน้ำยางชั้นผ่นวนบ้างเล็กน้อย และนอกจากนี้ยังพบว่า มีเพียงประเทศอินโดนีเซียเท่านั้นที่มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าอินโดนีเซียมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกน้ำยางชั้นไปยังตลาดโลก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัฒนินอร์ ศิริสุวัฒน์ และ อีร์ศักดิ์ จินดาบถ (2556) ได้ศึกษาถึงความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมยางพาราไทย พบว่าไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขันเหนือกว่าประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย เนื่องจากไทยมีการผลิตและส่งออกน้ำยางชั้นมากที่สุด แต่ในช่วงหลังอินโดนีเซียจะมีค่าความได้เปรียบในการแข่งขันเพิ่มขึ้น สาเหตุเนื่องจากอินโดนีเซียมีการเมืองภายในประเทศที่มีเสถียรภาพ แต่อย่างไรก็ตามไทยยังมีศักยภาพในการแข่งขันที่สูงที่สุด

ส่วนผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ของการส่งออกยางแผ่นรมควันพบว่ามีเพียง 2 ประเทศเท่านั้นที่มีความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพในการส่งออกยางแผ่นรมควันไปยังตลาดโลกนั่นคือ ประเทศไทยและอินโดนีเซีย โดยค่าดัชนี RCA มีค่ามากกว่า 1 ในทุก ๆ ปี ในช่วง พ.ศ. 2552 – 2556 แต่ประเทศมาเลเซียมีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 จึงแสดงให้เห็นว่ามาเลเซียมีขีดความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพในการส่งออกยางแผ่นรมควันไปยังตลาดโลกน้อยกว่าเมื่อเทียบกับประเทศไทยและอินโดนีเซีย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนิสา สังขทอง และคณะ (2555) กล่าวว่าในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2552 ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบในการส่งออกยางแผ่นรมควันมากที่สุด เนื่องจากยางแผ่นรมควันของไทยมีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดโลก

สำหรับผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ของการส่งออกยางแท่งไปยังตลาดโลกพบว่าทั้ง 3 ประเทศคือ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ตลอดทุกปี โดยประเทศอินโดนีเซียมีค่าดัชนี RCA เฉลี่ย 40.65 ไทย 15.92 และมาเลเซีย 11.55 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าประเทศอินโดนีเซียมีศักยภาพในการส่งออกยางแท่งไปยังตลาดโลกมากที่สุด ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่อินโดนีเซียมีการผลิตและส่งออกยางแท่งได้มากเป็นอันดับ 1 ของโลก ซึ่งปัจจุบันยางแท่งเป็นที่ต้องการในตลาดโลก เนื่องจากยางแท่งเป็นวัตถุดิบที่มีความสำคัญในอุตสาหกรรมแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้มากกว่ายางชนิดอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรารักษ์ ขจรไชยกุล (2549) กล่าวว่าอินโดนีเซียมีศักยภาพในการผลิตและส่งออกยางแท่งมากที่สุด โดยในปี พ.ศ. 2550 มีสัดส่วนในการผลิตยางแท่งถึงร้อยละ 88 ของผลิตภัณฑ์ยางทั้งหมด จึงส่งผลทำให้อินโดนีเซียมีความสามารถและมีความได้เปรียบกว่าประเทศอื่น

ดังนั้น จากการคำนวณหาค่าดัชนี RCA ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2556 จะเห็นได้ว่าประเทศไทยเป็นเพียงประเทศเดียวที่มีค่า RCA มากกว่า 1 ในทุกการส่งออกยางพาราแต่ละประเภท จึงส่งผลทำให้ไทยมีความได้เปรียบและมีศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกยางพาราไปยังตลาดโลกมากกว่าประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซีย เนื่องจากไทยเป็นประเทศที่มีการส่งออกยางพารามากที่สุด และยางพาราที่ไทยผลิตได้นั้นมีคุณภาพในระดับที่ได้มาตรฐานและมีราคาต่ำกว่าประเทศคู่แข่ง นอกจากนี้ยังมีสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมในการปลูกยางพาราในพื้นที่ที่หลากหลาย แต่อย่างไรก็ตามแม้ประเทศไทยจะมีความได้เปรียบและมีศักยภาพในการแข่งขันมากกว่าประเทศคู่แข่ง แต่ไทยก็ยังประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ คือ ราคายางพาราดกต่ำและไม่แน่นอน ต้นทุนการผลิตยางพาราค่อนข้างสูง และการขาดความพร้อมด้านบุคลากรที่มี

ความรู้ความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตยางพาราที่เหมาะสม ดังนั้นรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยางพาราในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้ที่ถูกต้องในการกรีดยางพารา การแปรรูปยางพาราเป็นสินค้า การเพิ่มมูลค่าของสินค้ายางพารา การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตยาง หรือการสนับสนุนด้านสินเชื่อ ในขณะเดียวกันเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยางพาราควรมีการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก เพื่อรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดและเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกยางพารา ซึ่งเป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับการส่งออกยางพาราของไทยในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งต่อไปควรพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสถานการณ์การผลิตและการส่งออกยางพาราทั้งทางตรงและทางอ้อมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในอนาคตอย่างยั่งยืนต่อไป
2. ควรทำการศึกษาพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลและนำไปเปรียบเทียบกับประเทศผู้ผลิตประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ในการนำข้อมูลไปดำเนินการปรับปรุงให้สอดคล้องกับแผนนโยบายของประเทศต่อไป

บรรณานุกรม

- ชนกันต์ ทองขาว. (2559). ความสามารถในการส่งออกยางพาราไทยไปสู่ตลาดจีน. *วารสารวิเทศศึกษา*, 6(2), 26-45.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2556). *สถิติการนำเข้า-ส่งออก*. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2562, เว็บไซต์: http://dw.mof.go.th/foc/program/import_Export/index.asp
- พิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน. (2557). *การพัฒนา นโยบายและยุทธศาสตร์การยางพาราสู่การเป็นผู้นำโลกของประเทศไทย*, 9 พฤษภาคม 2557 ณ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ปัญญาภิวัฒน์.
- พัฒน์นอร์ ศิริสุวัฒน์ และธีรศักดิ์ จินดาบถ. (2556). กลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรมส่งออกยางพาราไทยเพื่อการแข่งขันในตลาดระหว่างประเทศ. *วารสารนักบริหาร*, 33(2), 40-48.
- ภัทรพงศ์ วงศ์สุวัฒน์, พิษณุวัฒน์ ทวีวัฒน์ และชนนันทน์ ทวีวัฒน์. (2561). การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราในจังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 2(1), 71-81.
- รุ่งระวี วีระเวสส์. (2561). รูปแบบการค้าและพฤติกรรมทางการส่งออกของประเทศไทยในตลาดเอเชียตะวันออก. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 19(1), 169-181.

- วรารณ ขจรไชยกูล. (2549). *ยุทธศาสตร์การวิจัยและการบริหารงานวิจัยยางพารา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- วาริรัตน์ เพชรสีช่วง. (2559). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2559-2561: อุตสาหกรรมยาง*. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2562, เว็บไซต์: <https://www.krungsri.com/bank/getmedia/อุตสาหกรรมยาง>
- สถาบันวิจัยยาง. (2560). *ข้อมูลวิชาการยางพารา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร.
- สุธี อินทรสกุล และคณะ. (2560). อุตสาหกรรมยางพาราไทย: สถานภาพและแนวทางการพัฒนาสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8, 80-107.
- สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง และสมยศ อวเกียรติ. (2558). สถานการณ์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกยางพาราไทยไปยังตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 1(1), 91-99.
- สุนิสา สังข์ทอง และคณะ. (2555). *การวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกยางพาราของประเทศไทย*, 16-19 กุมภาพันธ์ 2555 ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2560). *สถิติการเกษตรของประเทศไทยปี 2559*. นนทบุรี: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2561). *สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2560*. กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.
- อุดมศรี ขวานิสากุล. (2544). *การวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกยางธรรมชาติของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Balassa, B. (1965). Trade Liberalization and Revealed Comparative Advantage. *Manchester School of Economics and Social Studies*, 33(1), 99-123.
- International Trade Center. (2016). *Trade Map: Trade Statistics for International Business Development*. Retrieved January 30, 2019, Website: <http://www.trademap.org>
- Kawano, M. (2019). *Changing Resource-Based Manufacturing Industry: The Case of the Rubber Industry in Malaysia and Thailand*. Singapore: Springer.
- Ricardo, D. (1817). *On the Principles of Political Economic and Taxation*. London: John Murray.
- United Nations Commodity Trade Statistics Database (a). (2014). *Statistics Total Product of World Exports 2009-2013*. Retrieved June 20, 2018, Website: <http://comtrade.un.org>
- United Nations Commodity Trade Statistics Database (b). (2014). *Statistics Natural Rubber Latex of Thailand, Indonesia and Malaysia exports 2009-2013*. Retrieved June 30, 2018, Website: <http://comtrade.un.org>

United Nations Commodity Trade Statistics Database (c). (2014). *Statistics Natural Rubber in Smoked Sheets of Thailand, Indonesia and Malaysia exports 2009-2013*. Retrieved July 2, 2018, Website: <http://comtrade.un.org>

United Nations Commodity Trade Statistics Database (d). (2014). *Statistics Technically Specified Natural Rubber of Thailand, Indonesia and Malaysia exports 2009-2013*. Retrieved July 13, 2018, Website: <http://comtrade.un.org>